

OULUN SEUDUN VÄLITYÖMARKKINAT -HANKE

VÄLIPARORTTI 1.1.–31.12.2010

PROJEKTIN PERUSTIEDOT

Projektin nimi	Oulun seudun välityömarkkinat -toteutus ja toimeenpanovaihe S 10038
Ohjelma	Manner-Suomen ESR-ohjelma
Ohjelman osio	Valtakunnallinen osio
Toimintalinja	2: Työllistymisen ja työmarkkinoilla pysymisen edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen
Vastuuviranomainen, rahoitus	Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Oulun seutu
Projektin kesto	6.5.2008–31.12.2011
Toteuttaja	Oulun kaupunki, Sosiaali- ja terveystoimi, Mielen-terveys ja sosiaalipalvelut tilaajatoiminta
Projektin vastuhenkilö	Mielen-terveys- ja sosiaalijohtaja Sirkka-Liisa Olli

PROJEKTIN LÄHTÖKOHTA, KOHDE JA TAVOITTEET

Oulun seudun välityömarkkinat -toteutus ja toimeenpano -hanke perustuu esiselvityshankkeeseen, jossa tehtiin selvitys välityömarkkinoiden nykytilasta Oulun seudun alueella vuoden 2008 alussa. Esiselvityksen tuloksena seudulla todettiin olevan tarvetta kuntien väliseen systemaattiseen yhteistyöhön sosiaalisen työllistämisen edistämiseksi, jonka myötä hankkeen päätavoitteena on luoda seudullisen sosiaalisen työllistämisen toimintakonsepti. Hankkeen alkuperäisessä projektisuunnitelmassa tavoitteina oli, että kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään kaikissa seudun kunnissa ja sille on sovittu yhteinen seudullinen toimintamalli, työpajatoiminta on seudullisesti yhtenäistä, kunnissa on käytössä työvoimanpalvelukeskuksissa käytettyjä ja/tai kehitettyjä hyviä käytäntöjä, Oulun seudulle soveltuvan työllistämisen monipalvelukeskuksen toimintamalli ja organisoitumisvaihtoehdot on selvitetty ja mahdollisesta keskuksen perustamisesta on tehty päätökset kuntien luottamuselimissä sekä palkkatuen käytön toimintamallit ovat parantuneet kuntasektorilla palvelemaan paremmin vaikeassa työmarkkina-asetuksessa olevien henkilöiden jatkotyöllistymistä. Hankkeen tavoitteita on tarkennettu jatkoaikahakemuksen yhteydessä ja vuoden 2011 aikana keskitytään sosiaalisen työllistämisen toimintakonseptin luomiseen Oulun seudulle. Toimintakonsepti käsittää mm. kuntouttavan työtoiminnan, työpajatoiminnan ja palkkatuetun työn kehittämiseen sekä työllistämisen monipalveluiden toimintamahdollisuuksien ja -mallin selvittäminen sisältäen työvoiman palvelukeskuksen toimintojen/hyvien käytäntöjen levittämisen seudullisesti ja verkkopalvelumallin kehittämisen.

YHTEISTYÖ, JULKISUUS JA TIEDOTTAMINEN

Tiedottaminen on toteutunut tiedotussuunnitelman mukaisesti. Koko hankkeen keston ajan hanketta on esitelty useissa eri tapahtumissa, tilaisuuksissa ja yhteistyöpalaverissa, mm. hankkeen järjestämässä Oulun seudun työllistämisen kumppanuusfoorumissa, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Välityömarkkinoiden kehittäminen -hankkeen järjestämässä ESR-hankkeiden työkokouksessa vertaisarvioinnin näkökulmasta ja Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueellisilla työpajapäivillä, jossa aiheena oli Nuorten työpajatoiminnan yleiset perusteet ja suositukset -kyselyn toteutus Oulun seudulla. Palkkatuetun työn kehittämiseen liittyen hanke järjesti yhteistyössä Oulun kaupungin ja Oulun seudun TE-toimiston kanssa Järjestöjen työllistämisen tukeminen: kuntalisä, kuntouttava työtoiminta ja aktivointitoiminta -infotilaisuuden toimijoille. Yhteistyössä Oulun kaupungin Nuorisoasiainkeskuksen, Oulun työvoiman palvelukeskuksen ja Oulun seudun TE-toimiston kanssa järjestettiin työllistämistä tukeva verkkopalvelukokeilu Oulun seudun nuorille aikuisille Nettinapin Pulmakulma-verkkosivustolla. Sanomalehti Kaleva oli mukana pilotoinnin tiedottamisyyhteistyössä. Lisäksi hanke on tehnyt kuntakäyntejä Oulun seudun kuntiin.

Hankkeen hyvistä käytännöistä on tiedotettu valtakunnallisesti TEM:n Välityömarkkinat -kehittämishankkeen koordinaatiohankkeen kautta. Hankkeen toiminnasta ja sen etenemisestä on tiedotettu seudun kuntia ja yhteistyökumppaneita kaksi kertaa ilmestyneen uutiskirjeen muodossa. Uutiskirje on julkaistu myös Oulun kaupungin sisäisessä verkossa sekä ulkoisessa verkossa kehittämishankkeet sivustolla, jossa ilmestyvät myös hankkeessa tuotetut raportit. Verkkopalvelumallin kehittämisestä ja verkkopalvelukokeilun käynnistymisestä tiedotettiin lehdistötiedotteella mm. mediaa ja Oulun seudun kuntia, ilmoituksella Forum24:ssä ja bannerimainoksella verkkokalevan etusivulla.

Jokaisesta kehittämisverkoston ym. kokouksesta on laadittu muistio, joka on jaettu liitteineen sähköpostitse kaikkien kehittämisverkoston jäsenten käyttöön sekä edelleen levitettäväksi. Kehittämisverkostojen jäsenten roolina oli tavoitteen mukaisesti olla viestinviejänä omaan kuntaansa nähden. Hankkeen sisäinen tiedottaminen on toiminut pääasiassa pidettyjen viikkopalavereiden ja kuukausipalavereiden kautta.

ONGELMAT JA SUOSITUKSET

Hankkeen tavoitteita on tarkennettu jatkoaikahakemuksen yhteydessä. Hankkeen jatkoaikaa valmisteltaessa tehtiin kysely hankkeen kehittämisverkostoille ja yhteistyökumppaneille, jonka tarkoituksena oli selvittää mm. miten hankkeen tavoitteita tulisi suunnata tulevaisuudessa, miten hanke voisi tukea toimijoita sekä millaisia koulutus- ja asiantuntijatarpeita on jatkossa. Lisäksi uudelleen arvioitiin hankkeen tavoitteita swot-analyysin avulla. Tällä on pyritty aitoon tarvelähtöisyyteen ja hankkeen tarkoituksenmukaisuuteen.

Hankkeen aikana haasteena on ollut osan kuntien todellisen sitoutumisen puute. Kuntien itse nimeämät edustajat kehittämisverkostoissa eivät ole aina olleet oikeita

henkilöitä viemään asioita eteenpäin kunnissa. Kuntaliitosselvityksen myötä perustettava Uusi Oulu (Haukipudas, Kiiminki, Oulu, Oulunsalo, ja Yli-li) ja Oulun eteläisten kuntien sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen (Kempele, Liminka, Lumijoki, Tyrnävä ja Muhos) muotoutumisprosessi tuovat kuntiin oman muutosprosessin, joka vaikuttaa mm. kuntien resursointiin ja päätöksentekoon.

PROJEKTIN TOIMINTA JA TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN

Sosiaalisen työllistämisen toimintakonsepti

Hankkeen päätavoitteena on, että sosiaalisen työllistämisen toimintakonsepti on hyväksytty seudun kuntien luottamuselimissä vuoteen 2012 mennessä. Vuoden 2011 aikana tullaan keskittymään sosiaalisen työllistämisen toimintakonseptin luomiseen Oulun seudulle ja tätä varten käynnistettiin asiantuntijatyöryhmätyöskentely jo vuoden 2010 puolella. Asiantuntijatyöryhmään kutsuttiin mukaan yhteistyökumppaneita hankkeen kehittämisverkostoista sekä kuntien, kolmannen sektorin ja TE- toimiston edustus. Lisäksi ensi vuoden aikana keskitytään verkkopalvelumallin kehittämiseen sekä jatketaan kehittämisverkostotyöskentelyä kuntouttavan työtoiminnan ja työpajatoiminnan osalta. Hankkeen päätavoitteen toteutuminen on riippuvainen kuntien toimenpiteistä ja tavoite tulee toteutumaan ainakin osittain. Välttämättä kaikki kunnat eivät sitoudu yhteiseen toimintakonseptiin kokonaisuudessaan. Oma vaikutuksensa on kuntaliitosselvityksen myötä perustettavan Uuden Oulun ja Oulun eteläisten kuntien sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen muotoutumisprosessilla.

Hankkeen tavoitteita ja kehittämiskohteita viedään eteenpäin seudullisena kehittämisverkostotyöskentelynä, jonka kautta toteutetaan hankkeen sisältöjä (kuntouttava työtoiminta, työpajatoiminta, työllistämisen monipalvelukeskus, palkkatuettu työ). Kehittämisverkostot on perustettu vuoden 2008 lopussa ja ne ovat laatineet käynnistyessään itselleen tarkennetut toimintasuunnitelmat projektisuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Kehittämisverkostojen jäsenet toimivat viestinviejinä ja asioiden valmistelijoina omissa organisaatioissaan ja projektihenkilöstö toimii verkostojen koollekutsujina, asioiden valmistelijoina, sihteerinä ja tukee osallistujien työskentelyä. Verkostoista osa on kokoontunut kuukausittain ja osa tarpeen mukaan. Verkostoissa on keskusteltu yhteisesti valituista teemoista, rakennettu seudullisia toimintamalleja ja levitetty hyviä käytäntöjä, mm. kuntien toteuttamat kuntouttavan työtoiminnan ja työpajatoiminnan hyvät käytännöt on esitelty kehittämisverkostoissa. Kehitetystä seudullisista malleista on esimerkkinä kuntouttavan työtoiminnan prosessiohjattu lomakkeisto, työkalu Nuorten työpajatoiminnan yleisten perusteiden ja suositusten (OPM) kriteerien toteuman tarkasteluun ja palkkatuetun työn jatkotyöllistymismalli. Lisäksi hanke on järjestänyt tarvelähtöisiä koulutuksia ja työkokouksia alueen toimijoille, mm. Oulun seudun työllistämisen kumppanuusfoorumi.

Kuntouttavan työtoiminnan kehittäminen

Kuntouttavan työtoiminnan käynnistämiseksi ja kehittämiseksi kunnissa kehittämisverkoston toimintasuunnitelma vuodelle 2010 sisälsi mm. koulutustilaisuuksia ja syyskuussa 2009 hankkeessa aloitti projektityöntekijä/ohjaaja, joka toimi kuntouttavaa työtoimintaa aloittavien kuntien kuntouttavan työtoiminnan yksilövalmentajana ja ohjaajana. Tällä työpanoksella hanke pyrki tukemaan kuntia kuntouttavan työtoiminnan aloittamisessa, sillä yksi kuntien ongelmista on ollut yksilövalmennusresurssin puute. Hankkeen projektityöntekijän/ohjaajan työpanosta on kohdentunut Haukiputaalle 9 pv ja Kiiminkiin 7 pv sekä lisäksi konsultointikäynnit Oulunsalossa, Limingassa ja Tyrnävällä. Käynneillä on tarkasteltu kuntien tilannetta ja toiveita sekä etsitty kunnan tilanteeseen sopivia toimintamalleja. Lisäksi kuntouttavan työtoiminnan kehittämiseen liittyen on ollut useita yhteistyötapaamisia Oulun seudun kuntien ja muiden alueellisten toimijoiden kanssa sekä tiedotettu kuntouttavan työtoiminnan mahdollisuuksista mm. Oulun kaupungin kotihoidon johtoryhmälle yhteistyössä Oulun seudun TE-toimiston kanssa.

Kuntouttavan työtoiminnan kehittämisverkosto on kokoontunut raportointikaudella seitsemän kertaa. Loka-, marras- ja joulukuun kehittämisverkostot on toteutettu laajennettuina koulutustilaisuuksina. Tilaisuuksiin on kutsuttu valtakunnallisia asiantuntijoita, kuten Tuija Kotiranta (THL), Vappu Karjalainen (THL), Jarno Karjalainen (TL) sekä Riitta Harmainen (Suunto -projekti/Lapin ELY-keskus). Valtakunnallista yhteistyötä tehdään Sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Hankkeen projektityöntekijä on osallistunut Oulun seudun kuntien edustajana Sosiaali- ja terveysministeriön kuntouttavan työtoiminnan kehittämistyöryhmätyöskentelyyn. Kevään 2010 aikana työryhmä kokoontui kolme kertaa ja syksyllä hankkeen projektityöntekijä työskenteli myös Sosiaali- ja terveysministeriön osa-aikaisena suunnittelijana elo-marraskuun välisen ajan.

Kuntouttavaan työtoimintaan liittyvien koulutusten tarkoituksena on vahvistaa Oulun seudun kuntien työntekijöiden roolia aktivointityössä sekä kehittää kuntien yhteistyötä työhallinnon kanssa. Helmikuussa 2010 järjestettiin kaikille kehittämisverkostoille suunnattu Työ ja toimintakyky-haasteet ja mahdollisuudet aktivointityössä -seminaari, joka nosti esille ammatilliseen kuntoutuksen teemoja aktivointityöhön liittyen. Huhtikuussa järjestettiin Työhönvalmennus tutuksi -työkokous, jonka tavoitteena oli tuoda tutuksi eri työtapoja ja käytännön työkaluja moniammatilliseen yhteistyöhön. Koulutuspäivien sisällöt on suunniteltu sekä kehittämisverkostojen toiveiden että tilaisuuksien palautteiden koulutustoiveita hyödyntäen.

Oulun seudulla kuin valtakunnallisestikin on useita hyviä käytänteitä olemassa kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen. Kehittämisverkostojen kautta näitä käytänteitä on pyritty levittämään seudullisesti. Kehittämisverkoston vieraana on ollut mm. Liisa Viren, joka toimii Oulun seudun Settlementti ry:n hallinnoiman Naisten koulu-hankkeen projektipäällikkönä. Naisten koulu -hankkeessa kehittyvässä toimintamallissa yhdistetään kuntouttava työtoiminta työelämävalmiuksia edistävään koulutukseen. Lisäksi kuntouttavan työtoiminnan kehittämisverkostoissa on esitelty mm. Oulun kaupungin ja Haukiputaan kunnan pitkäaikaistyöttömien terveyspalveluiden to-

teuttamisen malleja. Hankkeen aikana rohkaistaan kuntia kokeilemaan erilaisia kuntouttavan työtoiminnan järjestämisen vaihtoehtoja. Kokeilujen tavoitteena on aktivointityöhön ja kuntouttavaan työtoimintaan liittyvien käytäntöjen soveltaminen ja käyttöönotto omassa kunnassa. Kokeilun avulla saadaan kokemuksia kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä ja toiminnalliset sekä taloudelliset vaikutukset kuntasektorille ja järjestötoimijoille voidaan todentaa, samoin vaikutukset työttömän elämään. Lisäksi kokeilu tuo kokemuksia palveluiden yhdistämisen mahdollisuuksista esim. yhdistämällä kuntouttavaan työtoimintaan terveystalouksia, palveluohjausta ja ryhmätoimintaa. Tavoitteena on, että kuntouttavan työtoiminnan kehittäminen jatkuu kunnissa kokeilujen pohjalta.

Kuntouttavan työtoiminnan kehittämisverkostotyöskentely on edennyt toimintasuunnitelmansa mukaisesti sekä toiminnan että aikataulun osalta. Kuntien toteuttama kuntouttavan työtoiminnan toteutus on edennyt vuoden 2010 aikana vauhdilla. Oulussa kuntouttavaa työtoimintaa järjestettiin määrällisesti enemmän kuin aiemmin ja työtoimintaa on pystytty kehittämään myös laadullisesti järjestöjen kanssa tehtyjen aktivointisopimusten myötä. Oulunsalo on aloittanut aktivoinnit ja palkannut sosiaaliohjaajan toimintaan, Tyrnävä on palkannut työsuunnittelijan marraskuussa 2009 ja kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään kunnassa aktiivisesti. Kempele on myös aloittanut kuntouttavan työtoiminnan järjestämisen ja myös Liminka on palkannut ohjaajan kuntouttavaan työtoimintaan ja toiminta on lisääntynyt vuoden aikana huomattavasti. Lumijoen kunta on alkuvuonna ostanut kuntouttavan työtoiminnan palveluita Limingan nuorten työpajatoiminnasta ja loppuvuodesta palkannut kuntouttavan työtoiminnan ohjaajan ja kehittää toimintaa etenkin oman kunnan alueella. Myös Muhoksella on työsuunnittelijan tehtävään palkatun työpanoksen myötä pystytty aloittamaan kuntouttava työtoiminta. Haukiputaalla toiminta on lisääntynyt maltillisesti, mutta Kiimingin kunnassa TE-toimiston paikakunnalta muuton myötä aktivointihaastatteluiden toteuttaminen on vaikeutunut ja toiminta määrällisesti vähentynyt. Kuntaan on kuitenkin pakattu palveluohjaaja ja laadullisia sisältöjä on näin pystytty kehittämään ja erilaisia palveluiden yhdistämismalleja hyödyntämään. Tavoite, että kaikki kunnat toteuttavat aktivointia ja järjestävät kuntouttavaa työtoimintaa vuoden 2010 loppuun mennessä on näin ollen toteutunut.

Työpajatoiminnan kehittäminen

Nuorten työpajatoiminnan yleiset perusteet ja suositukset -kysely toteutettiin tammihelmikuussa 2010 ja se suunnattiin kahdeksalle Oulun seudulla OPM:n valtion tukea saavalle työpajalle. Kyselyn tulosten mukaan Oulun seudulla työpajatoiminta on laadukasta, eikä pajatoiminnassa ole nähtävissä suuria puutteita. Pajat tekevät hyvää perustehtävää, jossa korostuu yksilöllinen asiakastyö. Vastanneiden mukaan kysely auttoi mm. näkemään pajojen hyvät käytännöt ja kehittämistarpeet ja se koettiin hyvänä työkaluna liittyen rahoitushakemuksen tekemiseen. Kyselymallin kehittämisessä tehtiin yhteistyötä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Haukipudas-Kiiminki työpajahankkeen kanssa. Kyselyn toteuttamista esiteltiin Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alueellisilla työpajapäivillä Rokualla 9.11.2010.

Työpajatoiminnan kehittämisverkosto on kokoontunut väliraportointikaudella seitsemän kertaa. Kevään aikana esittelyssä olivat maahanmuuttajanuorten urapaja Wieteri, ODL:n Työlinikkapalvelut ja Veeran Verstas. Lisäksi kuultiin kansainvälisen toiminnan mahdollisuuksia työpajajanoorille sekä heidän kanssaan työskenteleville. Kevään aikana alueen työpajatoimijat osallistuivat Valtakunnallisen Työpajayhdistyksen yhteisövalmennukseen, jossa oli mahdollisuus luoda työpajalle oma päihdeohjelma. Yhteisövalmennuksessa keskityttiin kokemusten jakamiseen, arjen ongelmatilanteiden pohdintaan ja yhteisten ratkaisujen löytämiseen sekä yhteisten pelisääntöjen ja toimintamallien rakentamiseen. Kokoontumisia oli neljä. Syksyllä työpajatoiminnan kehittämisverkoston aiheita olivat mm. lakiasiat ja työpajatoiminnan avustusten hakeminen ja esittelyvuorossa olivat Jelppiverkko, Oulun kaupungin Työpörssi ja Pirilän Porras -hanke.

Työpajatoiminnan kehittämisen tavoitteena on työpajatoiminnan seudullinen yhtenäisyys sekä vakiinnuttaminen Oulun seudun kunnissa. Yhtenäinen työpajatoiminta nähdään työpajatoiminnan kehittämisessä yhtenäisenä perustason määrittelyä, jonka kriteerit kaikkien Oulun seudun työpajojen tulisi täyttää. Tällä hetkellä kaikissa kunnissa ei ole työpajatoimintaa lainkaan ja kaikilla työpajoilla kriteerit eivät toteudu täydellisesti. Työpajatoiminta on käynnistynyt vuoden 2010 aikana OSAO:n Kempeleen yksikössä (Pirilä) ja Tyrnävä on hakenut rahoitusta työpajatoiminnan käynnistämiseksi. Hanke jatkaa kriteerien toteutumisen tukemista ja työpajatoiminnan sisällöllisen kehittämisen eteenpäinviemistä. Hankkeen tukemana on tarkoitukseen suunnitella myös seudullisesti yhtenäisen työpajatoiminnan vaihtoehtoja ja käynnistää niitä eteenpäinvieviä toimenpiteitä. Tätä tavoitetta on viety eteenpäin mm. edellä kuvattujen seudullisesti yhtenäisten kriteerien suunnittelun ja Uuden Oulun muotoutumisen myötä. Tavoite työpajatoiminnan palveluiden tuotteistaminen ja tilaaja-tuottajamallin aukikirjoittaminen ei ole edennyt, koska nykyisessä muutosprosessissa kunnat suuntaavat resurssinsa uudelleenorganisointiin.

Työllistämisen monipalveluiden toimintamahdollisuuksien ja -mallin selvittäminen

Työllistämisen monipalveluilla tarkoitetaan työtoimintaa ja työllistämispalveluja tarjoavia yksiköitä, jotka järjestävät useita erilaisia työllistämisen palveluja useille erilaisille kohderyhmille. Asiakkaita voivat olla mm. mielenterveyskuntoutujat, kehitysvammaiset, pitkäaikaistyöttömät sekä työttömät ja syrjäytyneet nuoret. Palvelut ja toimenpiteet räätälöidään kullekin asiakasryhmälle yksilöllisesti. Toteutettavia toimenpiteitä voivat olla mm. työtoiminta, työelämävalmennus, kuntouttava työtoiminta, palkkatuettu työ, työkokeilu tai muu ammatillinen kuntoutus. Nykyisellään näitä mahdollisuuksia tarjoavat kuntien työ- ja toimintakeskukset, monipalvelukeskukset, nuorten työpajat ja kolmannen sektorin toimijat. Kuntien mahdollisuudet perustaa uusia pajoja tai toimintakeskuksia ovat rajalliset. Toisaalta erillisten yksiköiden ongelmana on ollut, että niissä tehtävät työtehtävät eivät välttämättä tue avoimien työmarkkinoille työllistymistä.

Työllistämisen monipalveluiden kehittämistyössä on kartoitettu kolmannen sektorin työllistämispalveluita, Oulun seudun kunnissa menneillään olevat suunnitelmat työllistämisen monipalvelukeskuksiin liittyen sekä tutustuttu benchmarking-käyntien

myötä muualla Suomessa eri tavoin organisoituihin monipalvelukeskuksiin. Kohti seudullisia työllistämisen monipalveluita -selvitysraportti on painatuksessa ja julkaistaan tammikuussa 2011. Työllistämisen monipalvelukeskuksen kehittämisverkosto on kokoontunut väliraportointikaudella kaksi kertaa. Työskentely jatkuu osana sosiaalisen työllistämisen asiantuntijaryhmätyötä.

Nykyisten toimijoiden uudelleen organisoitumista ja/tai seudullista yhteistyön suunnitteluun vaikuttavat Oulun seudun eteläisten kuntien sosiaali- ja terveystalouden yhteistoimintamallin rakentaminen ja Uusi Oulu kuntaliitos. Kolmannen sektorin toimijoilla voisi olla nykyistä keskeisempi rooli palveluiden tuottamisessa. Yhtenä vaihtoehtona haasteelliseen tilanteeseen on noussut esille mm. nykyisten toimijoiden yhteistyön lisääminen eri muodoissa ja/tai toiminnalliset muutokset. Toimijasegmentoinnin avulla pyritään löytämään kunkin toimijan vahvuudet ja mahdollisuudet tarjota palveluita työttömien erilaisiin tarpeisiin. Mahdolliset päätökset kuntien luottamuselimityksissä työllistämisen monipalvelukeskustoimintamallista ja/tai keskuksen perustamisesta jäävät odottamaan kunnallisen rakenneratkaisujen tuloksia. Tavoitteella, että päätökset työllistämisen monipalvelukeskuksia koskevasta jatkotyöskentelystä kunnissa olisi tehty vuoteen 2010 mennessä, ei ole ollut edellytyksiä toteutua suunnitellussa aikataulussa.

Työvoiman palvelukeskuksen toimintojen/hyvien käytäntöjen levittäminen seudullisesti ja verkkopalvelumallin kehittäminen

Työvoiman palvelukeskuksen toimintojen/hyvien käytäntöjen levittäminen on sisällytetty kuntouttavan työtoiminnan kehittämiseen. Hankkeen aikana on noussut esille tarve työllistämisen palveluohjauksen verkkopalvelumallin kehittämiseksi. Tarvetta on erityisesti nuorille aikuisille suunnatuille matalan kynnyksen palveluille. Seudullisen työllistämisen palveluohjauksen verkkopalvelumallin kehittämistyö käynnistyi vuoden 2010 alussa toimintasuunnitelman mukaisesti, jolloin nimettiin hankkeen kehittämisverkostoista sekä asiantuntijoista koostuva suunnittelutyöryhmä kartoittamaan työllistämistä tukevien verkkopalveluiden tarvetta Oulun seudulla.

Hanke järjesti yhteistyössä Oulun kaupungin Nuorisosiainkeskuksen, Oulun työvoiman palvelukeskuksen ja Oulun seudun TE- toimiston kanssa verkkopalvelukokeilun "Otappa koppi - tukea työnhakuun" Oulun seudun nuorille aikuisille ajalla 19.4.-11.6.2010. Palvelun avulla kartoitettiin mahdollisuutta tavoittaa nuoria aikuisia verkossa tapahtuvan työllistämiseen liittyvän palveluneuvonnan avulla ja ohjata heitä joustavasti tarvittaviin palveluihin virastoaikojen ulkopuolella. Kokeilu toteutettiin Nettinapissa, Nettinapin Pulmakulman työelämä -aihealueen alla sekä Kysy Heti -palvelussa. Kysymys- ja vastauspalstalla sosiaaliohjaaja ja työvoimaneuvoja ohjasivat ja neuvoivat työllistymiseen ja työllistymistä tukeviin sosiaalipalveluihin liittyvissä kysymyksissä. Palvelun haasteena on ollut kysymysten vähäinen määrä. Kokeilun perusteella palvelujen toteutuksessa tullaan huomioimaan palvelun saatavuus ja reaaliaikaisuus sekä palvelun sijainti. "Otappa koppi - tukea työnhakuun"- palvelu avautui uudelleen 15.9.2010 ja toimii edelleen Nettinapissa.

Verkkopalvelujen kehittämistyö on edennyt työllistämistä tukevan seudullisen verk-

kosivuston kehittämiseen. Syksyllä 2010 toteutettiin zef-kysely, jolla kartoitettiin mm. internetin käyttötottumuksia työllistämistä tukevan tiedon hankinnassa ja paikkaa, missä palvelu tulisi sijaita. Kyselyn tulosten perusteella yhteiselle työllistämistä tukevalle verkkosivustolle on tarvetta sekä työnhakijoiden, työllisyyden hoidon parissa toimivien henkilöiden että työnantajien taholta. Verkkopalveluiden suunnittelun tueksi kutsuttiin marraskuussa 2010 kokoon asiantuntijaryhmä, jonka tehtävänä on verkkosivuston toteutukseen, sisältöön sekä ylläpitoon liittyvän suunnitelman laatiminen. Verkkosivuston nimeksi on suunniteltu Työllisyysverkko ja se tulee ensivaiheessa palvelemaan ensisijaisesti asiantuntijoita/työllisyyden hoidon parissa toimivia henkilöitä. Verkkopalvelumallin toteutussuunnitelma viedään päätöksentekoon ennen pilotioinnin käynnistämistä, pilotointi toteutetaan vuoden 2011 aikana. Tavoitteena on saada sitoutettua verkkopalvelulle ns. kotipesä, jolla turvataan sosiaalisen työllistämisen alueella tarpeita vastaavien verkkopalveluiden jatkuvuus ja ylläpito. Jatkokehittämisessä tullaan huomioimaan palvelun laajentamistarpeet sekä palvelujen sisällölliset tarpeet. Tavoitteiden kannalta haasteena on kuntien muutosprosessien lisäksi hankkeen jäljellä olevan ajan vähäisyys.

Palkkatuetun työn kehittäminen

Palkkatuetun työn kehittämisen tavoitteena on, että palkkatuen käytön toimintamallit paranevat kuntasektorilla palvelemaan paremmin vaikeassa työmarkkina-asetuksessa olevien henkilöiden jatkotyöllistymistä. Tavoitteena on palkkatuetun työn vaikuttavuuden ja laadun parantaminen kunnan ja kolmannen sektorin tukityöllistämässä. Palkkatuetun työn kehittämisen osalta tavoite tullaan saavuttamaan hankkeen aikana.

Palkkatuetun työn jatkotyöllistymistä on kehitetty projektisuunnitelman mukaisesti alkuvaiheessa Oulun kaupungissa. Osassa Oulun kaupungin hallintokuntia ja liikelaitoksia toteutetussa palkkatuetun työn pilotoinnissa tavoitteena oli kehittää palkkatuettuun työhön malli, joka tukee palkkatuetussa työssä olevan henkilön jatkotyöllistymistä tai kouluttautumista. Pilotointi päättyi syksyllä 2010. Suurin osa pilotoinnissa mukana olleista kokivat palkkatuetun työn mallin hyvänä ja seurantalomakkeen käyttö nähdään tarpeellisena myös jatkossa. Esimiesten näkökulmasta seurantalomake toimi apuvälineenä palkkatuetun työn kehittämiseksi. Erityisen hyvänä koettiin se, että mallin avulla osoitettiin mielenkiintoa työllistetyn tilanteeseen ja tulevaisuuden suunnitteluun jo palkkatukijakson aikana. Myös työllistetyt kokivat, että oman työn arvioinnin kautta vahvuudet ja kehittämistarpeet hahmottuivat ja omat realistiset mahdollisuudet kouluttautua ja/tai työllistyä tulivat esille. Palkkatuetun työn mallin koettiin palvelevan parhaiten kouluttamattomia nuoria. Tavoitteena on, että malli on jatkossa käytössä kaikissa Oulun kaupungin hallintokunnissa ja liikelaitoksissa ja se on sovellettavissa ja levitettävissä kiinnostuksen ja tarpeen mukaan muihin Oulun seudun kuntiin ja kolmannelle sektorille. Tällä hetkellä pilotoinnin aikana kehitetty seurantalomake on otettu käyttöön myös mm. Tampereella. Järjestöjen palkkatuetun työn jatkotyöllistymisen tueksi malli otettiin käyttöön vuoden 2010 alusta myös Oulun kaupungin järjestöille myönnettävän kuntalisän edellytyksenä. Seurantalomake on saatavissa suomi.fi -sivustolta.

Palkkatuetun työn kehittämisverkosto on kokoontunut väliraportointikaudella kaksi kertaa ja pilotoinnin suunnittelutyöryhmä neljä kertaa. Aiheina kehittämisverkostossa on ollut mm. työhönvalmennus palkkatukijakson aikana, TE-hallinnon lakimuutokset sekä palkkatuettu työ ja työelämävalmiudet (urapolkuohjaus).

PROJEKTIN INNOVATIIVISUUS

Vuoden 2010 aikana uusina hankkeissa kehitettyinä malleina on syntynyt palkkatuettuun työhön jatkotyöllistymistä tukeva malli seurantalomakkeineen sekä seudulle soveltuva monipalveluiden malli, joka edesauttaa useiden kohderyhmien työllistymistä (mm. nuoret, joilla on työllistymisen ja/tai elämänhallinnan vaikeuksia, pitkäaikaistyöttömät, vajaakuntoiset/osatyökykyiset). Malli muodostuu useiden eri kokonaisuuksien yhteensovittamisesta ja yhteiseen tavoitteeseen sitoutuvasta kumppanuudesta. Hankkeen uutena avauksena aloitettiin seudullisen työllistämisen palveluohjauksen verkkopalvelumallin kehittäminen.

HYVÄT KÄYTÄNNÖT

Kehittämisverkostotoimintamalli edistää yhteistyötä

Aktivointityö, kuntouttava työtoiminnan ja työpajatoiminnan järjestäminen ovat asiantuntijuutta vaativia ja monialaista verkostoyhteistyötä edellyttävää toimintaa. Hankkeen kehittämisverkostotyömalli toimii mm. aktivointityöhön liittyvänä keskustelu- ja oppimisfoorumina, jossa voidaan keskustella ja saada tietoa mm. toimintaan liittyvien hyvien käytäntöjen, sosiaalitoimen ja työhallinnon lakimuutoksiin liittyen sekä toimia kehittämisympäristönä kolmannen sektorin kanssa tehtävän yhteistyön osalta.

Työkaluja aktivointityöhön ja kuntouttavan työtoiminnan toteuttamiseen

Kuntouttavan työtoiminnan prosessiohjattu lomakkeisto sisältää nimensä mukaisesti kuntouttavan työtoiminnan prosessiin kytkeytyvän lomakkeiston sekä ohjauskeskustelumallin yksilövalmennukseen. Prosessiohjattu lomakkeisto auttaa toimintaa aloittavaa työntekijää perehtymään prosessiin ja löytämään tarvittavat materiaalit vaihatta. Seudullista kehittämistä ja yhteistyötä edistää se, että kuntien käytännöt ovat mahdollisimman yhtenäiset. Myös seudun TE-toimistoissa yhtenäiset käytännöt on koettu hyvänä ja selkeyttävänä. Tulevaisuudessa lomakkeiston on tarkoitus olla myös verkkopalveluiden asiantuntijasisällöissä, jolloin se on helposti saatavilla laajemminkin.

Työkalu Nuorten työpajatoiminnan yleisten perusteiden ja suositusten kriteerien toteutuksen tarkasteluun

OPM:n nuorten työpajatoiminnan yleiset perusteet ja suositukset -kyselymallin tarkoituksena on auttaa työpajoja näkemään pajojen hyvät käytännöt ja kehittämistar-

peet ja toimia työkaluna liittyen rahoitushakemuksen tekemiseen. Oulun seudulla toteutettua kyselyä esiteltiin Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alueellisilla työpajapäivillä Rokualla 9.11.2010 ja se on levitettävissä työpajatoimijoiden käyttöön myös valtakunnallisesti. Kyselymallin kehittämisessä tehtiin yhteistyötä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Haukipudas-Kiiminki työpajahankkeen kanssa. Työpajatoiminnan kehittämisessä yhteiset kehittämisverkostojen vierailut toistensa työpajoilla, hyvien käytäntöjen ja toimintamallien raportti sekä OPM:n nuorten työpajatoiminnan yleiset perusteet ja suositukset -kyselymallin tulokset ovat tuoneet ja tuovat työpajatoiminnan hyvät käytännöt ja kehittämiskohteet esille. Kyselyn avulla esille nousseista hyvistä käytännöistä on koottu taulukko, joka julkaistaan vuoden 2011 puolella. Tavoitteena oli, että hyviä käytäntöjä voitaisiin levittää esim. vertailukehittämisen avulla ulkopuolisen konsultin johdolla, mutta alueen työpajatoimijat eivät ole kokeneet tätä tarpeelliseksi, koska kehittämisverkostotyöskentely on toiminut oppimisforumina ja hyvien käytäntöjen levittämisen kanavana.

Palkkatuetun työn jatkotyöllistymismalli

Palkkatuetun työn jatkotyöllistymismalli ja malliin liittyvä seurantalomake on hyvä käytäntö, jonka avulla tuetaan palkkatuetussa työssä olevan henkilön jatkotyöllistymistä tai kouluttautumista. Tavoitteena on, että malli on jatkossa käytössä kaikissa Oulun kaupungin hallintokunnissa ja liikelaitoksissa ja se on sovellettavissa ja levitettävissä kiinnostuksen ja tarpeen mukaan muihin Oulun seudun kuntiin ja kolmannelle sektorille. Seudullisesti mallin jalkauttamisessa käytetään hyödyksi olemassa olevaa hankkeen palkkatuetun työn kehittämisverkostoa sekä järjestetään tarpeen mukaan infotilaisuuksia ja koulutuksia mallin käyttöönotosta vuoden 2011 aikana. Tällä hetkellä pilotoinnin aikana kehitetty seurantalomake on otettu käyttöön myös mm. Tampereella. Järjestöjen palkkatuetun työn jatkotyöllistymisen tueksi malli otettiin käyttöön vuoden 2010 alusta myös Oulun kaupungin järjestöille myönnettävän kuntalisän edellytyksenä. Seurantalomake on saatavissa suomi.fi -sivustolta.

TOIMINNAN JATKUVUUS

Keskeisenä tavoitteena toiminnan jatkuvuuden kannalta on se, että kehittämisverkostojen työskentelystä muodostuu jatkossa pysyväksi yhteistyömalliksi. Kaikki hankkeessa kehitetyt mallit, kuten jatkotyöllistymistä tukeva malli palkkatuetussa työssä, OPM:n nuorten työpajatoiminnan yleiset perusteet ja suositukset -kyselymalli sekä työllistämisen kumppanuusmallit ovat käyttöönotettavissa tarpeen ja halukkuuden mukaan muissa kunnissa ja kolmannella sektorilla. Kaikki hankkeen tuottama materiaali, kuten kuntouttavan työtoiminnan prosessiohjattu lomakkeisto, palkkatuetun työn seurantalomake, hyvien käytäntöjen raportit, selvitysraportti työllistymisen monipalveluista jne. tulevat olemaan saatavilla nettisivujen kautta mallien kokeiluvaiheen jälkeen. Seudulliset toimintamallit linkittyvät osaksi sosiaalisen työllistämisen toimintakonseptia ja hankkeessa kehitettävää sosiaalisen työllistämisen verkkopalvelumallia. Verkkopalveluiden kehittämisessä luodaan alueelle verkkosivusto. Hankkeessa kehitettyjä hyviä käytäntöjä levitetään valtakunnallisesti Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Välytyömarkkinoiden kehittäminen koordinaatiohank-

keen kautta. Hanke osallistuu myös valtakunnallisella tasolla kuntouttavan työtoiminnan kehittämistyöhön yhteistyössä Sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

Seudulliset toimintamallit linkittyvät osaksi sosiaalisen työllistämisen toimintakonseptia ja tavoitteen mukaisesti sosiaalisen työllistämisen toimintakonsepti viedään kuntien päätöksentekoon ja hyväksytään seudun kuntien luottamuselimissä. Hankkeen tehtävänä on tuottaa materiaalia ja tietoa päätöksentekoa varten sekä tukea päätöksenteon valmistelua, mutta lopullinen päätöksenteko on kuntien luottamuselinten ja viranomaistoimijoiden käsissä.

Lisätietoja

Reeta Limingoja
projektipäällikkö
044-703 4041, reeta.limingoja@ouka.fi

Seija Mustonen
projektityöntekijä
044-703 4842, seija.mustonen@ouka.fi

Jaana Pasma
projektityöntekijä
044-703 4042, jaana.pasma@ouka.fi